

skyld så hurtigt som muligt kan få forslaget igennem Folketinget. Jeg skal i hvert fald give mit bidrag til det.

(Kort bemærkning).

Aage Brusgaard (FP):

Det er et spørgsmål til landbrugsministeren. Landboforeningerne har været særdeles hurtige i den her sag. Vi har allerede fået breve fra dem inden første behandling af lovforslaget, og jeg går også ud fra, at landbrugsministeren er bekendt med brevet af 6. marts. Landboforeningerne skriver bl.a.:

»For organisationen er hovedproblemet i lovforslaget, at andre små og mellemstore øer uden fast forbindelse til hovedlandet ikke er med.«

Nu ved jeg ikke rigtig, hvad de mener med »hovedlandet«, men jeg regner med, at de mener Jylland, og det vil altså sige, at der er mange øer, der kommer ind under den betegnelse.

Landboforeningerne, som jo også har jurister, der sidder både her og der, vurderer endda, at der kan være problemer over for EF-Domstolen, fordi de landmænd, der bor på andre små øer end Bornholm, rent faktisk kan rejse en sag på området. Derfor synes jeg, når nu landboforeningerne har rettet henvendelse allerede på nuværende tidspunkt, at det var relevant, om ministeren lige kunne svare på det.

Landbrugs- og fiskeriministeren (Henrik Dam Kristensen):

Uden at kunne svare i forbindelse med den vinke, der var på EU-Domstolen, kan jeg kun konstatere, at det jo ikke er første gang i den tid, jeg har været minister, at jeg har fået ønsker fra dansk landbrug, som har kostet penge. Sådan er det, og det er det, jeg omtalte i den sidste del af mit indlæg. Der er nogle muligheder, som Folketinget kan vælge, men det koster penge.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Landbrugs- og Fiskeriudvalget. Hvis ingen gør ind-

sigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 69:

Forslag til folketingsbeslutning om stop for laserlysshowet »Linien-Lyset« den 4. maj 1995.
Af Tom Behnke (FP) m.fl.
(Fremsat 23/2 95).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Kulturministeren (Jytte Hilden):

Den 4. maj er en vigtig mærkedag i vores historie. Det er den dag, hvor vi danske fejrer befrielsen fra den nazistiske vold, fra terror og fra undertrykkelse af anderledes tænkende. Det er dagen, hvor ordet igen blev frit, og hvor demokratiet sejrede over diktaturet.

Mærkedage som den 4. maj har symbolværdi for os alle. Der skal være tid til at mindes, og der skal være tid til eftertanke. Minderne er naturligvis forskellige for hver især af os, der oplevede dagen for 50 år siden, og for mange er glæden blandet med en dyb smerte.

Men der er mange, som ikke har oplevet den allerførste 4. maj i 1945. Der er mange, der er vokset op som generationer, der kun kender besættelsen fra historien, men som til gengæld er blevet konfronteret med hele udviklingen siden 1945 med krig og undertrykkelse i store dele af den øvrige verden i alt for rigeligt mål.

Derfor skal traditionsrige mærkedage som denne også være viet tanker om fornyelse af traditionerne. Det bør være sådan, at tradition og fornyelse går hånd i hånd i den fælles erkendelse, at de dybest set jo har det samme udgangspunkt, og at der skal være plads til begge dele, hvis det samfund, vi holder af, skal kunne gå videre.

Det er ikke et spørgsmål om at være enige; det er også et spørgsmål om at kunne acceptere hinanden og hinandens synspunkter.

Der er en kunstner, der gennem 4 år har sat al sin kunstneriske og menneskelige energi og kreativitet ind på at skabe en kunstnerisk mani-

festation, hvis bærende idé er at sende omverdenen et storslået udtryk for tanken om fred. Den kunstneriske ambition har fået navnet Fredsskulptur 1995. Men den omfatter meget og mere end den efterhånden meget omtalte stråle af laserlys. Det er en samlet manifestation af både lys og lyd i form af musik komponeret til projektet, i form af kunststillinger af en række internationale kunstnere og undervisning for børn og unge.

Hvad det sidste angår, er en række amtscentraler, skoleklasser, efterskoler, højskoler og ungdomsskoler involveret i projektet. F.eks. fortæller Amtscentralen i Ringkøbing Amt, at den har udvalgt fire 8.-klasser, der skal samarbejde med lokale billedkunstnere og skuespillere om et kunstnerisk projekt under overskriften »Fried, Befrielse«. Det indgår også i planen, at klasserne og kunstnerne skal samles under lysstrålen den 4. maj. Der vil desuden blive arrangeret foredragsrækker og meget andet.

Fredsskulptur 1995 har som sagt været under forberedelse meget, meget længe. Projektet har fra mange sider mødt både velvilje og opbakning, også her i Tinget fra de politiske partier, fra Venstres hr. Thor Pedersen til formanden for Folketingets Kulturudvalg, socialdemokraten fru Hanne Andersen.

Men naturligvis må et utraditionelt projekt som dette også ægge til debat; sådan er det i et demokratisk Danmark. Debatten er simpelt hen demokratiets hjørnesteen. Igen: Vi skal ikke nødvendigvis være enige, men vi skal have respekt, vi skal have tolerance også over for meninger og synspunkter, som vi ikke deler. Ytringsfriheden skulle aldrig trædes under føde her i det danske parlament.

Det er derfor vigtigt at lytte til den aktuelle debat, og det er vigtigt at vise dyb respekt for de følelser, som den 4. maj vækker. Men jeg synes måske nok, at jeg har lov at sige, at den løbende pressedebat i en række tilfælde er kommet på afveje.

Der er tale om, at de tilskud, som projektet har fået, er blevet tildelt i fuld åbenhed og fuld offentlighed. Der er kommet beløb fra Statsministeriet, fra Kulturministeriet, fra Kulturfonden, fra Erhvervsministeriet, Miljøministeriet og fra det daværende Turist- og Kommunikationsministerium. Der er kommet beløb fra kommuner og amter og fra en lang række private fonde, herunder Kulturbymodningen.

Med hensyn til tilskuddet fra Kulturministeriet vil jeg gerne understrege, at der har været

bred enighed om, at kulturbymodningen også skulle udbredes til lokaliteter uden for hovedstaden. Statsministeren nævnte dette synspunkt i trontalen ved regeringsskiftet den 2. februar 1993, og den tidligere regering har drøftet projektet den 24. august 1994.

I overensstemmelse med dette har Kulturministeriet stillet det krav til Kulturbymodningen, at en del af bevillingen skal anvendes til at inddrage hele landet, det vil sige også landet uden for hovedstadsområdet, i kulturbymodningen. Kulturbymodningen har valgt at inddrage Fredsskulptur 1995 i kulturbymodningen, ligesom fonden har inddraget andre lokale projekter, f.eks. det store Landardprojekt i et samarbejde med Tikonprojektet på Langeland og Brandts Klædefabrik i Odense. Ved Vejle, Fredericia, Horsens og Kolding vil der blive en række større kunstinstallationer i naturen, der refererer til de fire elementer: ild, luft, vand og jord.

De 4 købstæder i Vejle Amt repræsenterer hver et af projektets 4 elementer, og færgen »Kronborg« vil foretage et besøg i hver af byerne i forbindelse med dette kulturbymodningsprojekt. Færgen »Kronborg« besøger også andre dele af Danmark som led i udbredelsen af kulturbymodningsprojektet til hele landet.

Med hensyn til de formelle aktstykker har der været aktstykker gennem Finansudvalget, hvor Fredsskulptur 1995 har været nævnt. Jeg tænker her på Statsministeriets aktstykke nr. 30 af 12. oktober 1994 og Kulturministeriets tipsaktstykke nr. 175 af 8. februar 1995. Både Folketinget og Finansudvalget har således haft rig lejlighed til at tage projektet op til drøftelse og stille eventuelle uddybende spørgsmål om de statslige bidrag indtil flere gange.

Men vigtigst for regeringen i denne debat er det, at vi både kan fejre og mindes og forny traditionerne den 4. maj på en sådan måde, at det ikke skaber politisk strid. Vi kan her i Tinget strides om mange ting, og det er også meningen med et levende demokrati, men netop i 50-året for Danmarks befrielse bør vi samles om at højtideligholde og fejre dagen på forskellig vis på forskellige steder, officielt og uofficielt. Det bør ikke gøres til et spørgsmål om partipolitik.

Ifølge det beslutningsforslag, som vi nu har på bordet, pålægges regeringen at stoppe »Linien-Lyset«. Fremskridtspartiet siger i forslaget ikke noget om, hvordan regeringen skal gøre det, men jeg må gå ud fra, at det er meningen, at det om fornødent skal ske ved en særlig lov.

Hvis det er rigtigt, vil der efter min opfattelse være tale om et juridisk indgreb fra Folketingets side, der både kulturpolitisk og juridisk vil være dybt betænkeligt – jeg gentager: Både kulturpolitisk og juridisk vil være dybt betænkeligt. Så vidt jeg er orienteret, vil det være ganske enestående og helt uden fortilfælde i nyere dansk lovgivningspraksis, hvis Folketinget skulle gå ind i at forbyde gennemførelsen af et konkret kunstnerisk projekt.

Det er mig meget magtpåliggende at understrege, at vi her taler om en helt fundamental demokratisk rettighed, nemlig det centrale spørgsmål om den kunstneriske frihed. Vi er ved at nærme os grundloven. En nation, der som den danske vil rose sig af at være grundlæggende demokratisk og tilhøre den kreds, der respekterer menneskerettighederne, de politiske frihedsrettigheder og det enkelte menneskes værd, respekterer naturligvis også den kunstneriske frihed. Disse elementer er uløseligt forbundne i det demokrati, som jeg håber og tror vi alle bekender os til.

Regeringen må således på dette grundlag afvise det foreliggende beslutningsforslag.

Søren Hansen (S):

Der er nogle, der finder, at dette lysshow er visionært. Nogle finder det skræmmende og stødende. Der er sågar nogle, der finder, at det har med kunst at gøre. Og så er der nogle, der finder, det er elendigt og i hvert fald ikke fortjener alle de ord, der er sagt og siges om denne sag.

Men hvad enten det nu er visionært, skræmmende, stødende eller elendigt, bør Folketinget holde fingrene af fadet. I Danmark har vi en lang og god tradition for, at vi politikere nok beskæftiger os med de overordnede kulturpolitiske spørgsmål, men ikke ophøjer os selv til overdommere over konkrete kunstværker eller som i dette tilfælde projekter, eller hvad det nu kan bære for en betegnelse. Lad os fastholde det princip.

Det ser ud til, at der er nogle – faktisk ganske mange – både blandt de protesterende og blandt dem, der forsvarer sagen, der har brug for det gode råd: Pas nu på blodtrykket! Slå koldt vand i blodet og sæt levende lys i vinduerne den 4. maj om aftenen.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Det er klart, at der kan være forskel på, hvad et medlem af Tinget siger i en tv-udsendelse, og hvad der siges i en ordførertale, skønt det nok er mest heldigt, hvis der er mest mulig overensstemmelse derimellem. Som så mange andre så og hørte jeg i går hr. Søren Hansen erklære – det var jo ganske frivilligt, for det var han ikke tvunget til – at der her ikke er tale om et kunstværk. Jeg vil først spørge, om hr. Søren Hansen har skiftet opfattelse siden i går, eller om han står ved det, han sagde i går.

Så kom hr. Søren Hansen ganske forståeligt ind på, at selv om det ikke var et kunstværk, skulle man også holde fingrene væk fra projekter. Nu er projekter jo et meget bredt ord, og jeg er ikke uenig i, at det her også minder mig mere om et projekt af temmelig teknisk art, men det skal jeg jo ikke afgøre. Men det kan ikke være sådan – og det kan ikke være hr. Søren Hansens mening – at Folketinget under alle omstændigheder skal holde fingrene væk fra projekter.

Derfor er det springende punkt: Mener hr. Søren Hansen, at det, at man giver udtryk for sine synspunkter om denne her sag – ikke i form af en beslutning eller vedtagelse endsige lovvedtagelse, men det, at man giver udtryk for sin tvivl – på nogen måde anfægter den ytringsfrihed, som vi alle er enige om at ville forsvare og hævde? Det kan vel ikke siges om ethvert projekt? Folketinget diskuterer jo masser af projekter. Ergo er ordet projekt ikke noget helligt, som gør, at man ikke kan være imod det uden at forgrube sig på ytringsfriheden. Det vil jeg gerne høre hr. Søren Hansens synspunkt om.

(Kort bemærkning).

Ole Donner (FP):

Jeg lyttede dels til den socialdemokratiske ordførers og dels til ministerens tale om projektet. Jeg synes, det er fantastisk, at man ikke kan imødekomme den kritik, der har været og er mod dette lysshow, og jeg mener helt klart ikke, at det er en løsning bare at rykke det et par dage.

Ministerne sagde, at vi er betænkelig nær ved at bryde grundloven. Ja, det har ministeren ret i. Man er betænkelig nær ved at gøre det, når man ikke søger om lov til at lave det lysshow. Man overtræder gladelig kystsikringscirkulæret, planloven og miljøloven.

Ministeren spørger: Hvordan skal vi kunne standse det projekt? Det er jo meget let. Det er bare at lade være med at trykke på knappen, så kommer der ikke noget lys. Jeg synes, man skulde respektere de modstandsfolk, der hele tiden har været imod det. De har haft kammerater, der måtte lade deres liv i krigen, og alligevel respekterer man ikke deres ønske. Jeg synes, det er fantastisk, at man ikke vil være med til at forhindre, at det show løber af stabelen.

Men når vi når frem til 75-års eller 100-års jubilæet, kunne det jo overvejes. Til den tid er man måske så moderne indstillet, at man vil gøre det.

(Kort bemærkning).

Søren Hansen (S):

Til hr. Arne Melchior: Jeg har ikke erklæret, at dette lysshow ikke er et kunstværk, men jeg har hæftet mig ved, at nogle mener, det er et kunstværk. Det er en afgørende forskel, og jeg tager i øvrigt til efterretning, at der er nogle, der har den mening. Men det har i øvrigt ikke ret meget med sagen at gøre.

Og så til spørgsmålet, om det er et angreb på ytringsfriheden, at nogle har forskellige meninger om denne sag – herunder den mening, som jeg forstår hr. Arne Melchior har: Nej, det mener jeg ikke. Men jeg mener, det ville være et angreb på ytringsfriheden, hvis vi her i Folketinget påtog os rollen som smagsdommere og herudfra begyndte at træffe beslutninger om, hvad der måtte og ikke måtte vises på Esbjerg Kunstpavillon, Nikolaj Kunstcenter eller Vestkysten. Her går grænsen, og dermed er hr. Ole Donners spørgsmål også besvaret.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Meningen med forslaget er ikke, at vi skal være smagsdommere her i Folketinget. Det, der ligger i det, er, at vi meget vel kunne trække en parallel til en ting, der står i grundloven.

I grundloven står der, at vi har ytringsfrihed. Vi har altså en grundlovssikret ytringsfrihed, men alligevel er der jo grænser for, hvilke ytringer vi kan komme med. Hvis de ytringer, vi kommer med, er ærekrænkende, er det ikke tilladt at fremkomme med dem. Men dermed er der ikke indført censur; man siger bare, at det ikke er tilladt at komme med ærekrænkende ytringer.

Når vi ser på det projekt, der skal løbe af stabelen den 4. maj langs Vestkysten, kan vi kon-

statere, at de mennesker, vi ønsker at ære den 4. maj, føler sig krænkede af projektet, og det er derfor, vi foreslår at stoppe det.

Ministeren nævnte, at der ikke står noget i forslaget om, hvordan man skal stoppe projektet. Nej, men det er, fordi vi har villet lade det være helt op til regeringen, hvilken metode der skal benyttes. Men vi har jo set, at kunstneren i dagspressen de sidste par dage har givet udtryk for, at hvis statsministeren retter henvendelse til hende om at stoppe projektet, vil hun gøre det.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg synes, hr. Tom Behnke tager afgørende fejl. Vist har man lov til at fremkomme med ærekrænkende beskyldninger eller ytringer her i landet, men bagefter skal man også tage den straf, de medfører, hvis der anlægges sag. Men forhåndscensur findes altså ikke, heller ikke for de mest ærekrænkende udtalelser. Det var det første.

Og for det andet er jeg helt uenig med hr. Tom Behnke i, at denne laserstråle er ærekrænkende for nogen. Der er heller ikke nogen af modstanderne, der har benyttet det ord, så jeg synes, det er en afsporing af diskussionen.

Så skal jeg koncentrere mig om det svar, jeg fik fra Socialdemokratiets ordfører: Det er rigtigt, at vi ikke skal diskutere smag her. Et gammelt ord siger ganske vist, at om smagen kan der ikke diskuteres; men det er noget sludder. Smagen kan man altid diskutere, for den er som regel ret varieret.

Jeg har også et mere konkret spørgsmål til hr. Søren Hansen. Jeg skal afsløre med det samme – skønt jeg først kommer langt senere i ordførerrækken – at CD ikke ønsker, at dette beslutningsforslag bliver vedtaget, og vi ønsker heller ikke, at der skal lovgives om denne sag i dette hus. Men jeg vil gerne bede hr. Søren Hansen svare klart på følgende: Hvis det skulle vise sig her i debatten, at der er et ganske stort flertal eller bare et meget stort antal politikere og partier, som gerne vil flytte denne begivenhed til en anden dato – vi diskuterer ikke smag, vi diskuterer ikke udformning, og vi diskuterer ikke ytringsfrihed – vil det da være et angreb på ytringsfriheden, hvis vi indtrængende henstiller, at dette kunstværk, som det ifølge hr. Søren Hansen påstås at være, bliver vist på en anden dato? Vil hr. Søren Hansen og Socialdemokratiet dermed føle ytringsfriheden gået for nær?

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Søren Hansen for en kort bemærkning, og så går vi videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Søren Hansen (S):

Det er jo ikke alt det kloge, som siges fra denne talerstol, der går lige så rent ind, som man kunne ønske sig. Mit ønske om, at der blev slået lidt koldt vand i blodet, er åbenbart ikke taget til følge, og det beklager jeg. Jeg synes, både hr. Tom Behnkes og hr. Arne Melchiors indlæg er udtryk for, at blodet koger lidt vel meget.

Til hr. Tom Behnke: Ja, vi har ytringsfrihed, og derfor er dette elendige forslag blevet fremsat. Jeg føler til gengæld, at dette forslag er en krænkelse af det folkestyre, jeg gerne ser opretholdt, og af den kunstneriske frihed, som har været basis for dette folkestyres og dette Tings kulturpolitiske holdning gennem mange år. Det er en krænkelse, som jeg synes er alvorlig og det alvorligste i denne sag.

Jeg er helt enig med hr. Arne Melchior i, at smagen kan diskuteres, og det gør vi da også fra tid til anden. Om en flytning vil være et angreb på det ene eller det andet, skal jeg ikke tage stilling til på dette tidspunkt; men jeg vil dog håbe, at når det lidt køligere blod begynder at rulle i årerne – hvad jeg håber det snart kommer til – vil det medføre, at et flertal i dette Ting ikke vil træffe hverken den ene eller den anden beslutning om at flytte eller forbyde eller foretage noget som helst andet over for det projekt, der er til debat her.

Ester Larsen (V):

Danmarks befrielse den 4. maj 1945 udløste en stor og dyb glæde i den danske befolkning, og glæden var ledsaget af en lige så dyb taknemlighed over for dem, der havde gjort denne befrielse mulig.

Der er al mulig grund til, at vi mindes denne dag for 50 år siden med berettiget glæde, men også med respekt for den smerte, som dagen stadig er forbundet med for nogle. Derfor ville det også være dejligt, hvis vi kunne mindes dagen med en værdighed, der svarer til begivenhedens betydning for både samtiden og eftertiden.

Det er derfor meget ulykkeligt, at der er opstået en så heftig diskussion om markeringen af mindedagen, som tilfældet er. Lysprojektet »Linien-Lyset« er blevet centrum for en ulyksalig diskussion, og der er noget ganske paradok-

salt ved, at en såkaldt fredsskulptur giver anledning til så megen rethaverisk kiv.

Venstre ønsker ikke, at dette projekt bliver gennemført den 4. maj. Venstre ønsker ikke, at markeringen af 4. maj skal dele befolkningen i to dele.

Situationen er i særlig grad paradoksalt ved, at den provokation, som projektet forårsager, tilsyneladende er utilsigtet. Så vidt jeg har forstået laserlysets budskab, er det en lidt diffus tale om folk og fred og håb i al almindelighed. Projektet benytter sig imidlertid af nogle symboler, som kalder minder af en særlig ond og smertelig art frem hos et stort antal modstandsfolk. Derfor beder de indtrængende om at blive forskånet for den oplevelse lige præcis på deres mindeaften, og dette ønske burde det ikke være vanskeligt at imødekomme. Det burde være nemt, når provokationen ikke på noget tidspunkt har været projektets intention eller idé.

Men sådan ser det ikke ud til at gå. Vi er tværtimod alle blevet vidner til en halsstarrig diskussion om, hvem der ejer befrielsen – en underlig uvirkelig diskussion, hvor nogle sågar taler om Tysklands befrielse, mens andre søger at beklikke modstandsfolkene. Det er, som om man ganske glemmer, at da nazismen var nedkæmpet og krigens regnebræt skulle gøres op, var Danmarks situation ikke ganske oplagt. Samarbejdspolitikken pegede for nogle i retning af, at vi i virkeligheden skulle henregnes til Hitlers allierede, og i denne afvejningsproces spillede den danske modstandskamp en meget vigtig rolle. Den lykkelige udgang for Danmark er kendt, og det har vi alle nydt godt af hver eneste dag lige siden. Vi kan næsten gøre Churchills ord til vore: »Aldrig har så mange haft så få at takke for så meget!«

Vi har således mange gode grunde til at respektere modstandsfolkene og dermed også deres ønske om ikke på denne mindedag at få revet op i de smertelige og hudløse erindringer, der i særlig grad er deres. Det ville have været velgørende, hvis man stiltfærdigt havde taget disse ønsker til sig og respekteret dem. I Venstre undrer vi os over den ufølsomhed, regeringen har demonstreret over for modstandsfolkene ønsker.

Påstande om angreb på kunstens frihed, udsagn om urimelig hensyntagen til modstandsfolkene, påstande om censur og andre beskyldninger har svirret i luften, og vi vil formodentlig høre mere af den slags om lidt. Hertil er der for mig kun at sige, at den frihed, vi har –

og det gælder også den kunstneriske – netop har befrielsen som en af sine forudsætninger. Også for kunstnere er der derfor god grund til at vise respektfyldt hensyn til dem, som har en særlig andel i befrielsen.

Jeg vil gerne gøre det klart, at i Venstre sætter vi friheden højt, og det gælder naturligvis også den kunstneriske frihed. Vi vil gerne henvise til Salomons ordsprog: »Den, der overvinder sig selv, er større end den, der indtager en stad.«

Og så skal jeg slutte med at sige, at vi ikke kan stemme for forslaget, som det foreligger. Venstre er principielt modstander af særlovgivning.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Jeg synes, det var en meget krænkende tale over for den store del af modstandsbevægelsen, der ikke er enig med f.eks. Flemming Juncker.

Jeg er som så mange andre barn af den danske modstandsbevægelse. Jeg er vokset op med den, og jeg er blevet indpodet ganske andre idealer end dem, der er givet udtryk for her.

Det er derfor heller ikke underligt, at den del af modstandsbevægelsen, jeg kender til, har været glade for, at der var plads til, at også nye mennesker og nye tanker kunne komme til orde. Man har været meget bestyrtet over, at en lille gruppe – for der er jo ikke 5.000 underskrifter, det passer ikke; der er én, der siger, han repræsenterer en masse mennesker – pludselig skal have lov til at tegne en stor gruppe mennesker med et ganske andet syn på frihed, åbenhed og demokrati end det, der kommer til udtryk i taler som den, vi lige har hørt.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Jeg har stor respekt for, at Venstre har det princip, at man er modstander af særlovgivning. Men det er ikke det, der er tale om her. Det er et beslutningsforslag, der er fremsat. Det pålægger ikke regeringen at fremsætte lovforslag, det pålægger udelukkende regeringen at stoppe det planlagte projekt.

Hvorledes regeringen vil stoppe projektet, vil vi lade være op til regeringen; men der er flere muligheder for at stoppe projektet uden at behøve at lave særlovgivning. Man vil inden for de eksisterende rammer kunne rette henvendelse til kunstneren og overbevise kunstneren om, at det er dårligt, at det bliver afholdt netop den 4. maj.

Man kunne også gå ind og kigge på en række af de sikkerhedsmæssige faktorer, og man kunne rette henvendelse til mange af de myndigheder, som endnu ikke er blevet spurgt om godkendelse af projektet. Vi ved endnu ikke, hvordan disse myndigheder stiller sig, men man kunne meget vel overbevise dem om, at projektet ikke er hensigtsmæssigt.

Der er altså ikke tale om særlovgivning, så det argument skal ikke afholde Venstre fra at støttet forslaget, som det foreligger.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Så har jeg alligevel været for dårlig en lærer på Politiskolen, da hr. Tom Behnke gik dér. Det var dog en underlig retstilstand, der skal indføres.

Er det virkelig Fremskridtspartiets opfattelse, at en regering uden at gribe til lovgivning skal kunne stoppe noget, som andre lovligt vil foretage, bare fordi vi er nogle stykker, der absolut ikke bryder os om det? Er det den retstilstand, Fremskridtspartiet ønsker? Skal en regering have den slags beføjelser?

(Kort bemærkning).

Ole Donner (FP):

Man kunne fristes til at spørge fru Birthe Rønn Hornbech, om det er derfor, hun er stoppet som lærer på Politiskolen; men det skal jeg ikke gøre.

Jeg skal alene henholde mig til at spørge Venstre, om Venstre også mener, man skal gennemføre et sådant projekt uden de nødvendige tilladelser. Man har ikke spurgt miljømyndighederne, og man har ikke færdigbehandlet sagen hos politimestrene. Og hvad siger man til kystcirculæret, som siger, at der ikke må foregå den slags ting inden for en afstand af 3 km fra kystlinjen? Vil man fra Venstres side bare sige, at det her vil man ikke rigtig pille ved? Godt nok siger Venstre ét ude i forsamlingshusene om, at man vil være med til at standse det; men når det kommer til stykket, siger man: Nej, vi kalder det bare særlovgivning, og så kan vi slippe udenom.

(Kort bemærkning).

Ester Larsen (V):

Det er principperne, vi diskuterer her og nu. Selvfølgelig skal dette projekt som alle andre have de myndighedstilladelser, som er nødvendige – hvis de altså kan opnås.

(Kort bemærkning).

Ole Donner (FP):

Dette svar fra Venstre opfatter jeg på den måde, at hvis der ikke kan gives de nødvendige tilladelser, vil Venstre være med til at standse projektet. Men det tror jeg desværre ikke Socialdemokratiet vil.

Jeg tror, det skal gennemføres i den hellige kunstneriske friheds navn, og det vil være fuldstændig ligesom det eksempel, hr. Søren Hansen nævnte fra Esbjerg, hvor man udstiller grise, til de rådner; det er kunst. Eller når en kunstner lægger sin egen afføring ned i et syltetøjsglas og putter nogle griseøjne i, giver vi tilskud, så det kan komme på udstilling i New York, for det er også kunst. Det var nok det, ministeren mente med sin tale om grundlovens bestemmelser.

Og når vi skal lave dette projekt på befrielsesaftenen – uanset hvad de forskellige myndigheder i kommuner og amter siger – bliver det også gennemført i den hellige kunstneriske friheds navn. Men jeg vil godt bede Venstre bekræfte, at hvis de nødvendige tilladelser ikke kan gives, vil Venstre trods alt være med til at standse projektet.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Nu tror jeg ikke, min uddannelsesmæssige baggrund skal være udlaggivende for, hvorledes man skal forholde sig til det forslag, vi diskuterer i dag; men blot af hensyn til dem, der ikke skulle vide det, har jeg endnu ikke haft fru Birthe Rønn Hornbech som lærer på Politiskolen.

Lad mig sige, at jeg lagde op til, at vi ikke nødvendigvis behøver en særlovgivning. Jeg sagde også, at kunstneren selv har udtalt, at hvis statsministeren retter henvendelse til hende og beder hende om at stoppe projektet, ja, så stopper hun også projektet. Så nemt kan det gøres, hvis man vil.

Jeg sagde også, at der er en række offentlige instanser, som skal komme med deres godkendelser, og at det ikke er givet, de kommer med dem. Det er fremgået, at et sådant projekt vil medføre en belastende påvirkning af miljøet langs Vestkysten på grund af, at så mange mennesker vil ud og se, hvad det er, der foregår. Vi har hørt, at på øen Sild har nogle kommunalpolitikere været fremme med tanker om, at man burde stoppe det af hensyn til miljøet.

Vi har også hørt eksperter udtale, at det ikke er ufarligt at lege med laserlys af den kapacitet, man har tænkt sig at gøre her, nemlig i fareklas-

se 4. Det er også en ting, som skal med i overvejelserne, og derfor er jeg ikke sikker på, der er tale om, at man vil forhindre et i øvrigt lovligt projekt.

Jeg tror egentlig heller ikke, projektet er ulovligt; men det er uhensigtsmæssigt, og det kan måske endda have nogle skadelige virkninger. Derfor har vi ladet det være op til regeringen selv at vurdere, hvilke værktøjer man vil tage i anvendelse, når man skal stoppe projektet, efter at et flertal i Folketinget forhåbentlig er blevet overbevist om, at beslutningsforslaget skal støttes, så regeringen opfordres til at gøre, hvad der er muligt for at stoppe projektet.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Man kan ikke påstå, at hr. Ole Donners kunst-kritiske foredrag var særlig appetitligt.

Der bliver spurgt, om Venstre vil være med til at standse projektet, hvis de fornødne tilladelser ikke gives. Ja, naturligvis; men det er dog igen et mærkværdigt retssyn, Fremskridtspartiet giver udtryk for. Hvis de fornødne tilladelser ikke bliver givet, er der myndigheder nok til at tage sig af sagen, og de myndigheder har til opgave at gøre, hvad der skal gøres efter den gældende lovgivning.

Så vil jeg gerne sige til hr. Tom Behnke, at jeg ikke synes, jeg fik svar på mit spørgsmål, og jeg spørger igen: Har Fremskridtspartiet det retssyn, at en regering kan stoppe noget uden lovgivning, når der rent faktisk kræves en særlov? Igen skal jeg understrege, at det er vi imod, og for mit eget vedkommende ville jeg kalde det censur.

(Kort bemærkning).

Ester Larsen (V):

Der er rejst en række spørgsmål af mere teknisk art om miljømæssige, sundhedsmæssige og andre forhold. De spørgsmål, som vi i Venstre finder måtte være relevante i forbindelse med projektet, vil selvfølgelig blive rejst i Kulturudvalget, så ministeren får mulighed for at svare.

Jeg lægger ikke op til at opfordre regeringen til at foretage magtfordrejning, og Venstre vil heller ikke være med til at pålægge regeringen at handle uden at have et retsligt grundlag at handle på. Men når det er sagt, vil jeg gerne understrege, at Venstre ønsker projektet flyttet til f.eks. den 8. maj.

Pernille Sams (KF):

På mange måder er det en uværdig og paradoksal situation, vi står i her i dag. Det, der skulle have været så godt, er blevet så skidt. Den positive tanke, der var årsag til, at mange har været med til at bevilge et meget stort beløb til dette lysprojekt, er forsvundet og erstattet af et provokativt islæt.

Det er 50-året for Danmarks befrielse, der skal fejres, og man må nødvendigvis spørge sig selv om det betimelige i at bruge netop denne dag, som har så stor og dyb menneskelig og national betydning, til provokationer. Man kan mene, hvad man vil om projektet, og der er mange både positive og negative meninger om det. Der er ingen objektiv sandhed at holde sig til. Hver især har vi vores mening om det, også i den konservative folketingsgruppe. Men uanset hvad vi hver især måtte mene om projektet, er det et faktum, at en del af den danske befolkning – heraf en stor del af modstandsfolkene fra krigens tid – tager meget kraftigt afstand fra projektet og mener, det er voldsomt provokerende i sine virkemidler og mest af alt henleder tankerne på nazisternes lyskastere.

Netop på en 4. maj mener vi i Det Konservative Folkeparti, at der er stor grund til at respektere dette standpunkt og tage hensyn til det. Netop modstandsfolkene må dog siges at have en meget stor andel i, at vi kan fejre denne dag; det behøver man ikke være hverken sentimental, bagstræberisk eller gammeldags for at erkende. Det er heller ikke et spørgsmål om at give nogen patent på friheden. Det er slet og ret et spørgsmål om respekt og om historiske realiteter.

Det havde vel ikke været for meget forlangt, at Elle-Mie Ejdrup havde stukket fingeren i jorden og valgt virkemidler og symboler med en vis omhu til netop denne dag. Det er imidlertid desværre ikke sket. Fredsskulptur 1995 er kommet til at fremstå som en forlængelse af og symbol for de senere såkaldte fredsbevægelser og deres lidt misforståede og uvidende optræden, frem for – som den rettelig burde – en hyldest til friheden, som vi genvandt den 4. maj for snart 50 år siden. Det er dybt beklageligt og meget synd, nu hvor der er økonomi til at markere dagen med manér.

Men hvad kan vi gøre ved denne fastlåste situation? Desværre nægter kunstneren at samarbejde om at løse problemet. Med en smule vilje til at ændre de mest provokerende detaljer ville meget ellers have set anderledes ud, men

denne erkendelse synes ikke at være inden for rækkevidde.

Skal Folketinget så blande sig i projektet eller ændre det? Det er unægtelig lidt ude af proportion, at det skal havne som et politisk strids spørgsmål, og i dag kan vi ikke ændre projektets indhold. Man kunne have stillet visse krav, da pengene i sin tid blev bevilget, men ingen havde vel forestillet sig, at denne barokke situation skulle opstå.

Her i den ellefte time kan vi ikke diktere en bestemt udformning af noget, som kaldes et kunstværk, og vi kan heller ikke stoppe det, som Fremskridtspartiet lægger op til med dette beslutningsforslag. Det vil formentlig være ulovligt og samtidig pålægge regeringen at administrere ulovligt. Men denne side af sagen har regeringen velsagtens fået nøje belyst i Justitsministeriets lovafdeling, og jeg vil gerne bede om, at Folketinget kan få disse overvejelser at se. Hvis de ikke allerede foreligger, vil jeg bede ministeren indhente en vurdering fra lovafdelingen om spørgsmålet.

Vi kan altså hverken stoppe eller ændre projektet; men vi kan bede om at få projektet afholdt på en mindre kontroversiel dag, og det har vi gjort. Så kan den dobbelttydige symbolisme i hvert fald undgås på netop 4. maj-aftenen.

Men der er to ting, som er meget væsentlige forudsætninger for at gennemføre projektet, og som vi gerne vil have klare tilbagemeldinger på. Det ene er, at vi går ud fra som en selvfølge, at projektet har været forelagt fredningsmyndighederne, og at der er indhentet alle de nødvendige tilladelser og dispensationer i henhold til naturbeskyttelsesloven, bl.a. efter § 8 om fredede klitarealer. Jeg vil gerne bede kulturministeren bekræfte, at dette er tilfældet.

Det sidste – men bestemt ikke det mindst vigtige forbehold – gælder de rent sikkerhedsmæssige foranstaltninger. Her vil vi gerne bede kulturministeren redegøre for de sundhedsmæssige problemer i forbindelse med brugen af laserlys. Laserlys er jo ikke legetøj, men et farligt redskab, og der har været en del fremme om farligheden af de aktuelle laserstråler, som er kategoriseret i fareklasse 4, altså den højeste fareklasse. Selv ved diffust lys, som vi har det ved Vesterhavet, kan de f.eks. forårsage øjenskader. Det betragter vi som meget alvorligt, og vi vil bede ministeren oplyse, om der er truffet alle de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger, og bede om at få orientering herom. Hvem er i øvrigt ansvarlig, hvis mennesker pådrager sig

alvorlige øjenskader denne aften og får varigt nedsat syn? Er det kunstneren, ministeren, eller hvem er det?

Uanset hvad man end mener om lysprojektet – om det er kunst eller ej, provokerende eller smukt – må det dog være et absolut minimumskrav, at det ikke er farligt for tilskuerne at beskue det.

Aage Frandsen (SF):

Kunstnerisk frihed er en helt central del af den frihed, som karakteriserer et demokratisk og pluralistisk samfund. Kunstnerne skal frit kunne lave det, de mener er kunstnerisk forsvarligt, og friheden indebærer selvfølgelig også, at vi alle sammen skal kunne diskutere den kunst, som kommer ud af det.

Man kan have forskellige opfattelser af, hvad kunst er, men det må aldrig blive sådan, at det er Folketinget, der skal fastlægge retningslinjerne.

Politikerne kan have lov at have deres meninger om, hvad kunst er. I det her tilfælde ved jeg ikke, om fredsprojektet »Linien-Lyset« er god kunst. Jeg kender det lige så lidt som de fleste andre, som har udtalt sig om projektet. Vi har hverken set eller oplevet det, men det virker i det mindste originalt og rummer adskillige perspektiver i sig, og derfor kan det være et udmærket supplement i forhold til de andre arrangementer, der foregår den 4. maj, netop fordi projektet i højere grad skuer fremad end mange af de andre arrangementer, der finder sted den 4. maj.

Det har været fremført, at projektet burde stoppes, fordi mennesker føler sig krænkede over arrangementet, men det, at mennesker føler sig krænkede, kan aldrig være et argument for at gribe ind over for et kunstprojekt. Kunsten må gerne krænke – der er meget kunst, der rent faktisk krænker – kunst må også gerne provokere, og den må gerne og skulle helst skabe debat.

I begrundelsen for forslaget fremføres det, at netop modstandsfolk skulle føle sig krænkede. For det første er det ikke, som jeg sagde før, et argument i sig selv, at der er bestemte mennesker, der føler sig krænkede.

For det andet er der også modstandsfolk, der mener noget andet om projektet. Der er gamle modstandsfolk, der har udtalt sig for projektet, og derfor er der rent faktisk adskillige af disse modstandsfolk, som føler sig krænkede over, at de bliver taget til indtægt for et synspunkt, de ikke deler.

For det tredje er det jo heller ikke kun en bestemt gruppe af mennesker, der skal bestemmes, hvad der skal ske 4. maj. Selvfølgelig skal 4. maj være en mindededag for modstandskampen og for de gamle modstandsfolk, men 4. maj skulle også gerne være andet; der er projekter, der har karakter af mindededag, og der er projekter, der ligesom »Linien-Lyset« har et langt bredere sigte.

Det ville være synd at sige, at den offentlige debat om fredsprojektet »Linien-Lyset« i den senere tid har været særlig frugtbar. Debatten har til tider været meget ufrugtbar, meget ufredelig og til tider også uværdig. Det er åbenlyst klart, at der hele tiden har været modstandsfolk, som har været imod projektet, og det er de i deres ærlige ret til at være, men den megen modstand, som er kommet på det seneste, har efter vores opfattelse mere karakter af noget populistisk og en forsinket reaktion, for det har, som også kulturministeren var inde på, været igennem en række instanser, ligesom det også har været omkring Folketingets Finansudvalg.

Hvis Folketinget derfor greb ind nu, så ville det være at lade hånt om egne og andres beslutninger, og det ville være ren populisme. Men hvad langt værre er, det ville være udtryk for politisk censur, fordi man griber ind på forhånd.

Det gælder også, hvis Folketinget i dag sagde, at man skulle flytte datoen. Det ville også være et indgreb i det, der er kunstnerens frihed.

Frihed omfatter også kunstnerisk frihed, og det vil både sige friheden til at lave den kunst, man ønsker, og friheden til at kritisere kunsten samt friheden til at undgå politisk indblanding.

Den 4. maj skulle gerne markere frihed. Derfor virker det grotesk, at der er mennesker, der nu mest interesserer sig for at bekæmpe den kunstneriske frihed og vil have Folketinget til at gribe censurerende ind mod »Linien-Lyset« og dermed i realiteten være med til at begrænse friheden.

Kim Behnke (FP):

Den 4. maj i år vil vi kunne fejre, at det er 50 år siden, vi heldigvis blev befriet, og Danmark igen slap for en besættelsesmagt, og at Danmark kunne opleve at være uden krig.

I de 50 år, der er gået, har alle de generationer, som er vokset op, nydt godt af, at vi har kunnet have fred i Danmark. Vi har selvfølgelig hvert år fejret den 4. maj på behørig vis, men særlig når det er en mindededag, når det er 50-års-dagen, bør man sørge for at gøre noget

ekstra ud af at fejre den frihed, vi har nydt godt af i de 50 år.

Den måde, man skal fejre det på, skal selvfølgelig være en måde, der vækker til eftertanke for såvel gamle som unge ved at snakke om og mindes, hvad der er sket igennem de seneste 50 år, hvilken glæde vi danskere har kunnet have ved ikke at være besat af andre og skullet delta-ge i krig.

Men det skal også være den dag, hvor der bliver givet anledning til, at man diskuterer, hvad den danske befolkning oplevede under den seneste krig. Og dem, vi i den forbindelse har grund til at lytte til, er de mennesker, der med eget og andres liv som indsats kæmpede mod besættelsesmagten. Modstandsfolkene var en mangfoldig flok, de kom fra forskellige lag, havde forskellig ideologisk baggrund, og derfor er det også helt naturligt, at de i dag ikke fremstår som en samlet, enig gruppe, men stadig væk er en mangfoldig flok.

Men når man har givet udtryk for, at man med denne Fredsskulptur 1995 ønsker at hædre de mennesker, der kæmpede under krigen, de mennesker, som stillede sig op, de mennesker, som ikke lyttede til, hvad den daværende regering prædikede, men som turde tage kampen op mod den tyske besættelsesmagt, ja, så er det også vores opfattelse, at man må lægge ekstra vægt på, hvilket synspunkt de mennesker har. Og når der blandt dem er mange, som ligefrem frabeder sig at blive hædret på den her måde, så mener vi nok, at grænsen er nået for, hvordan man fra politisk side kan håndtere en sådan sag.

Når der fra politisk side har været udøvet så lidt pli i denne sag, så vil den 4. maj ikke længere være den dag, hvor man skal mindes de 50 år, hvor vi har levet i fred og frihed. Den 4. maj vil ikke længere være den dag, hvor vi snakker om de rædsler, som den danske befolkning oplevede under krigen. I stedet for bliver den 4. maj den dag, hvor vi kommer til at diskutere, om et misfoster af et laserlysprojekt nu er pænt, om det er kunst, om det er pengene værd.

Med hensyn til hvorvidt det er pengene værd, så er det selvfølgelig interessant at høre synspunkterne fra SF's ordfører, hr. Aage Frandsen, om, at Folketinget aldrig skal bestemme, hvad der er god kunst, og hvad der er dårlig kunst, men det sker dagligt. Det sker dagligt, at der fra politisk side bliver sagt ja eller nej til ansøgninger om offentligt tilskud til projekter – og deri ligger der en censur, alt andet er demagogi, for selvfølgelig er der censur. Hovedparten af alle

de ansøgninger, der kommer, bliver der sagt nej til, mens der er nogle, der får ja. Der ligger en statslig kontrol med kunsten i Danmark, det kan vi ikke komme uden om.

Der bliver så sagt, at den pågældende kunstner skal have lov til at gennemføre sit projekt, have den kunstneriske frihed til det. For min skyld gerne, hvis vedkommende selv finansierede det, men det er altså den danske befolkning af skatteydere, der betaler for projektet. Kunstneren har kun givet det intellektuelle indhold, hun har hverken finansieret store eller små dele af det.

Ministeren gav så udtryk for, at det her ville kræve lovgivning; det er ikke vores opfattelse. Selv når man skal opstille et lille ishuse nede på stranden langs den jyske vestkyst og vil sætte et skilt op, hvor der står »Iskager til salg«, så skal et hav af myndigheder involveres; der skal søges om tilladelse. Ved de tilladelser bliver der tale om dispensationer, der bliver tale om skøn, og lige så vel som man skønner, om iskagehuset skal have lov til at ligge på Vestkysten, så er der altså også en række myndigheder, der skal skønne, om dette laserprojekt skal gennemføres eller ej.

I dag er vores appel til regeringen, at man, når det skøn skal lægges, siger nej, for man vil ikke have trampet klitterne ned, man vil ikke benytte den danske vestkyst til dette projekt. Så man kan uden problemer forhindre projektet i at blive gennemført uden en særlovgivning og uden at kunstneren har fået sin kunstneriske frihed trådt under fode; for kunstneren har skullet lave et bestillingsarbejde. Der er blevet bestilt et stykke arbejde, og det er der blevet betalt for.

Vi får aldrig pengene tilbage til skatteyderne, pengene er tabt, men vi kan i det mindste gennem vedtagelse af beslutningsforslaget sørge for at forhindre, at store dele af den danske befolkning skal sidde og krumme tæer den 4. maj om aftenen, når der tændes for den såkaldte laserstråle.

Endelig er der også grund til at nævne, at der er blevet foreslået en masse andre projekter: Forbedring af 4. Maj Kollegierne, Frihedsmuseet osv. De har søgt om penge, men har fået nej; pengeskassen var tom. Man valgte fra politisk side at bruge pengene på det her projekt, og nu har man også fra politisk side muligheden for at sige: Det skal ikke gennemføres.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Både fru Pernille Sams og hr. Kim Behnke fortsætter med at sætte sig på den danske modstandsbevægelse og tage grupper inden for den til indtægt for deres yderst tvivlsomme synspunkter.

Diskussionen i dag handler ikke om, hvorvidt det er kunst. Når man måske lige ser bort fra hr. Ole Donners rindalisme, så er dét, vi diskuterer i dag, spørgsmålet om, hvem der ejer 4. maj, hvem der ejer modstandsbevægelsen. Jeg vil heller ikke påstå, at jeg og den tradition, jeg er vokset op med, hverken ejer 4. maj eller modstandsbevægelsen, men jeg synes, det er meget, meget groft, at vi fremdeles skal sidde og høre på både fru Pernille Sams' og hr. Kim Behnkes påstand om, at det er den mest reaktionære del af modstandsbevægelsen, der har lov til at sidde på 4. maj og har lov til at sidde på modstandsbevægelsen; det er altså *så* groft, og det er *så* intolerant.

Og så vil jeg i øvrigt lige sige, at påstanden om, at man bare kan flytte 4. maj, hører i hvert fald ikke hjemme i nogen folkelig dansk sammenhæng. Det er da klart, at alternativet til at holde det 4. maj er, at man ikke holder det; det siger sig selv – resten er flimmet. Altså, vi kan prøve at spørge den venstre halvdel af salen, om man kan flytte 1. maj, prøve at spørge andre, om man kan flytte juleaften, fordi det passer dem, og fordi der er nogen, der siger »Kan vi ikke lige flytte storebededag?«, så kan man da ikke flytte dage, der betyder noget – storebededag betyder måske mindre – men man flytter ikke dage, der betyder noget.

4. maj er i Danmark *ikke* 8. maj, og det er gas at påstå, at man bare kan gøre dét, for så bliver vi alle sammen gode venner; det har ikke noget med noget at gøre, og det kommer kun fra den side, der siger: Vi ejer 4. maj, vi ejer modstandsbevægelsen. Bare fordi de mennesker, der hører hjemme i den mere sobre tradition her, ikke fører sig frem på samme måde, som den anden ende af det gør!

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Til spørgsmålet om, hvorvidt Folketinget blander sig eller kan blande sig i den kunstneriske frihed, vil jeg sige, at det, der er afgørende, er, at Folketinget på intet tidspunkt gør sig til smagsdommere. Det er klart, at Folketinget bevilger penge, bl.a. til Kulturfonden, og så er det nogle

andre mennesker, der forholder sig til, om man fremmer det ene projekt eller det andet projekt. Men hvis Folketinget begynder at sige, at det dér er rigtigt, det dér er forkert, det dér er dårlig kunst osv., så har Folketinget påtaget sig en rolle, som Folketinget aldrig må påtage sig.

I det konkrete tilfælde er det sådan, at Folketinget tidligere via Finansudvalget og andre fonde har bevilget penge ud fra forskellige vurderinger. Hvis Folketinget skulle gribe ind nu, så er det alene ud fra en censurerende tendens – og alene ud fra den, fordi man så forholder sig til, om det er rigtigt eller forkert at afholde projektet.

Det er derfor, vi siger, det er censurerende. Og det er klart, at det er på kanten af grundloven, fordi der er tale om forhåndscensur, når man ikke kender projektet. Man skal selvfølgelig stå til regnskab for sine handlinger, også hvis man kommer med udtalelser, som kan være krænkende eller injurierende i forhold til andre mennesker, men det kan man ikke gøre på forhånd. Det er derfor, dette forslag har en klar censurerende tendens.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg kan forstå, at det er blevet en meget vigtig sag for Fremskridtspartiet og hr. Kim Behnke, men man kunne måske få et bud på, hvornår hr. Kim Behnke har set lyset, eftersom projektet var i støbeskeen lang tid før Enhedslisten kom i Folketinget. Og mig bekendt har Fremskridtspartiet og hr. Behnke ikke gjort nogen indsigelser mod projektet, da det blev præsenteret for partierne i efteråret.

Det fremgår af et aktstykke til Finansudvalget, som er tiltrådt enstemmigt, vedrørende Fredsskulptur 1995, »Linien-Lyset«:

»Laserstråle langs den jyske vestkyst, ledsaget af et musikalsk værk af Palle Mikkelborg og en kunstudstilling over temaet Fred ... 1 mio. kr.«

Og det er vist tiltrådt med Fremskridtspartiets stemmer. Spørgsmålet er så, om man ikke har været klar over, hvad det var, man gjorde på det tidspunkt.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Først til fru Auken, der har udnævnt dele af modstandsbevægelsen til at være reaktionære osv. Den form for etiketter vil jeg ikke under nogen omstændigheder deltage i at skulle sætte

på folk. Jeg gav klart udtryk for, at modstandsfolkene, såvel under krigen som de, der lever i dag, er en blandet flok. De har ikke en eller anden fælles holdning til det her, og det respekterer jeg. Men når man i anledning af 50-året ønsker at hædre modstandsbevægelsen for den indsats, de gjorde under krigen, så bør man også udvise så megen pli, at hvis de frabeder sig en særlig hæder, så bliver det respekteret.

Når hr. Aage Frandsen så fortsat hævder, at Folketinget ikke er smagsdommere, må jeg sige: Jo, det er Folketinget. Inden for al kulturpolitik, uanset om det er teaterlovgivning, musiklovgivning osv., er der tale om meget betydelige former for smagsdomme, al den stund at de bevilinger, der er til rådighed for kulturlivet i Danmark, jo er begrænsede. Der bliver daglig foretaget fravalg, og i de fravalg er der tale om smagsudøvelse. Og dét kan hr. Aage Frandsen ikke ryste af sig, for det gør den danske stat, og det gør alle andre stater rundt om i verden.

Med hensyn til, om det skulle være censur at stoppe det her projekt, så er svaret nej. For det, der er tale om, er, at den her kunstner leverer en vare. Det er et bestillingsarbejde, hvor man fra offentlig side har bedt om at få lavet det her projekt, og nu ønsker vi, at kunden afbestiller varen, vel vidende at den kontrakt, der er indgået, gør, at vi ikke får pengene retur. Men vi frabeder os at få leveret varen den 4. maj.

Så til hr. Hindrup: Der har været tre aktstykker i Folketingets Finansudvalg. Der har været et, hvor kulturministeren under dække af, at pengene skulle gå til Kulturby 1996, søgte og fik bevilget – mod Fremskridtspartiets stemme – 20 mio. kr. til Kulturby 1996. Det viste sig så, at der i den bevilling mandskuden var indeholdt 2,3 mio. kr. til det her projekt, uden at Folketingets Finansudvalg fik oplysning om det.

Så har Folketingets Finansudvalg fået en anden ansøgning fra kulturministeren om fordeling af tipsmidler, og omme i bilag 9 stod der, at 700.000 kr. gik til dette projekt – det var i øvrigt en samlet udlodning på næsten 190 mio. kr.

Og så er det ganske rigtigt, at statsministeren søgte om en samlet bevilling til markering af 50-året, og den stemte Fremskridtspartiet for, for vi havde så megen pli, at blot fordi der var 1 mio. kr. til dette her, så ville vi ikke kaste smuds på resten af de gode arrangementer, der skal afholdes den 4. maj.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Fru Margrete Auken var meget grov i sit sidste indlæg her oppe fra talerstolen og afslørede efter min opfattelse sin egen fuldstændige intolerance over for andre, der ikke tænker nøjagtig som fru Margrete Auken selv. Bl.a. omtalte fru Margrete Auken modstandsbevægelsens holdninger som yderst tvivlsomme synspunkter, men hvis nogen kan siges at være intolerant, så må det da i hvert fald slå tilbage på fru Margrete Auken selv.

For os har det været afgørende i denne sag, at store dele af modstandsbevægelsen – ikke alle modstandsfolk, som fru Margrete Auken forsøger at få det til at blive et spørgsmål om – er meget voldsomt fortørnet over det her projekt, og de føler, det er dybt stødende.

Det ønsker vi at respektere, og det har været afgørende for os, da vi tog stilling. Vi mener netop, at modstandsfolkene må siges at have en vis aktie i denne her dag – 50-året for Danmarks befrielse – og vi synes overhovedet ikke, man behøver være gammeldags eller bagstræberisk for at sige: Sådan er dét. Det er et spørgsmål om historiske realiteter, og det er et spørgsmål om respekt for mennesker, og det er bestemt ikke et spørgsmål om at give nogen patent på friheden.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg stejlede også over fru Margrete Aukens bemærkning om, at andre kollegaer her i Folketinget er intolerante, og jeg bemærkede også, at fru Margrete Auken kom med tilråb til fru Pernille Sams. Man fristes til at tro, at det værste, fru Margrete Auken ved, er at lytte til, hvad andre har at sige.

I Venstre har vi lyttet til den del af modstandsbevægelsen, og vi har også respekt for, at de føler sig krænkede over dette projekt, ligesom vi naturligvis har lyttet til det modsatte synspunkt.

Vi synes, det er trist, hvis dette projekt skal dele befolkningen i to lejre den 4. maj, men vi kæmper naturligvis for andres ret, herunder fru Margrete Aukens ret, til at have en helt anden mening.

Jeg bemærkede, at fru Margrete Auken råbte højere og højere her fra talerstolen, efterhånden som skældsordene flød ud over os andre, og jeg spørger mig selv, om det ikke er fru Margrete Auken, der er så intolerant, at det næsten kunne lede tanken hen på censur.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Uanset at jeg dermed yderligere trækker debatten i langdrag, må jeg også reagere over for fru Margrete Aukens omtale af nogle af modstandsbevægelsens mennesker.

Der har i dag været talt – også i kulturministerens tale – om en debat, der er kommet på afveje. Det skal jeg senere i min ordførertale komme tilbage til. Men det er vel at komme på afveje at tage nogle mennesker – som jo er navngivne, de er jo trådt offentligt frem, de er ikke til stede, og de kan ikke forsvare sig – over én kam og betegne dem som reaktionære.

Jeg kunne ikke drømme om at karakterisere fru Aukens familie, som hun her meget beskædent har præsenteret, med nogen skældsord fra denne talerstol, og i fru Aukens vokabularium er reaktioner selvfølgelig et skældsord. Jeg vil på det skarpeste og groveste og foragtfuldeste tage afstand fra dette forsøg på at splitte den modstandsbevægelse, hvor jeg er sikker på, at ingen af de mennesker, der endnu er i live, ønsker denne opdeling i reaktionære eller ikke-reaktionære.

De fungerede fremragende sammen, så forskellige de var, og jeg skal ikke tale på deres vegne, men jeg har lov til privat at have den mening, at det er en uartighed imod de nævnte mennesker at betegne dem på den måde, ja, overhovedet at inddrage dem i debatten på den måde, som det er sket.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg vil 100 pct. tilslutte mig kritikken af fru Margrete Auken, og fru Margrete Auken kan da godt sidde og grine her i Folketinget, som fru Auken så tit gør.

Jeg synes, at fru Margrete Auken i allerhøjeste grad træder på nogle følelser. Jeg tror ikke rigtig, fru Margrete Auken er klar over, at hun er fuldstændig uartig og ligeglad med, hvilke holdninger en stor del af modstandsbevægelsen har til det her projekt. Og det var ikke bare en enkelt person, fru Margrete Auken henviste til, det var den reaktionære del af modstandsbevægelsen. Jeg synes, det er groft, og fru Margrete Auken burde trække de ord i sig igen.

Med hensyn til det, der er blevet sagt om, at man bruger debatten til at tale om injurier og ytringsfrihed, vil jeg sige, at det intet har med det at gøre.

Jeg synes, det gør et meget, meget stort og stærkt indtryk, at ikke alene modstandsbevægelsen, men for mig at se også en stor del af Danmarks befolkning, og sådan fremstår det, uanset om man bryder sig om det eller ej, er imod det projekt, og der er kun én eneste ting at gøre: Skrot det projekt godt og grundigt. Om pengene er spildt, så er det bare ærgerligt – men det gør Folketinget jo desværre ved så mange lejligheder. Men skrot det projekt!

Skal det flyttes, jamen så flyt det til år 2012, så kan det være, det ikke træder på så mange følelser, som det ganske givet vil gøre i dag. Men til fru Auken: Lad være med at sidde og grine fjollet over denne her debat. Det er at træde yderligere på nogle følelser.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Det har fra nogles side været udtrykt, at det her ikke var en sag at lave partipolitik på, og hr. Bent Hindrup Andersen var heroppe og sige, at det tilsyneladende var en meget vigtig sag for Fremskridtspartiet.

Til det er der blot at sige, at det her ikke handler om partipolitik. Det handler om, at vi har lyttet til den modstand, der rejste sig mod projektet, en modstand, som vi har fuld forståelse for. Vi har fra vores side ønsket at gøre, hvad der var muligt, for at imødekomme den kritik, der har været af projektet, og gøre, hvad der var muligt for os, for at få stoppet det.

Med hensyn til Fru Margrete Auken og hendes udtalelser, så kan jeg helt tilslutte mig, hvad hr. Arne Melchior og fru Pia Kjærsgaard sagde, og det skal jeg ikke gentage.

Fru Margrete Auken spurgte: Hvem ejer 4. maj? Hvem ejer modstandsbevægelsen? Og jeg synes, det er at afspore debatten at begynde at diskutere, hvem der ejer det ene, og hvem der ejer det andet. Det er ikke dét, det handler om.

Det handler om, at vi har lyttet til den modstand, der er mod projektet, ikke mindst blandt de modstandsfolk, som vi ønsker at ære den 4. maj. Det er netop de modstandsfolk og deres gerninger, der gør, at vi kan fejre den 4. maj. Derfor bør vi respektere de pågældende mennesker; derfor bør vi ære de pågældende mennesker og ikke krænke dem.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Hr. Kim Behnke sagde i sit indlæg, at Fremskridtspartiet ikke ville stemme imod i Finans-

udvalget, når det kun drejede sig om 1 mio. kr., fordi der var mange andre gode projekter på det aktstykke. Men jeg kan ikke forstå, hvorfor Fremskridtspartiet så ikke tog det samlede aktstykke ned i salen, så vi kunne have taget en drøftelse på det tidspunkt.

Så sagde hr. Kim Behnke også, at vi den 4. maj først og fremmest skal ære frihedskæmperne og modstandsfolkene. Det skal vi også. Vi skal ære dem, og det sker mange steder i landet, men den 4. maj skal vi også fejre sejren for friheden, sejren for åbenheden, sejren for tolerancen. Hvordan vi hver især vil højtidelig holde eller festlig holde den sejr, demokratiets sejr, ville Folketinget stå sig godt ved ikke at blande sig i.

(Kort bemærkning).

Kai Dige Bach (KF):

Jeg vil ikke tillægge laserlyspjektet dårlige intentioner, men jeg synes ligesom mange modstandsfolk, at det er det forkerte lys på den forkerte kyst.

Men heldigvis betyder friheden også, at man kan højtidelig holde 50-års-dagen, som man selv føler det rigtigt. Jeg mener, man skal tænde et bål på den kyst, det drejede sig om under krigen, derfra, hvor 7.000 danskere kunne flygte til Sverige, og hvor vi modtog ammunition og våben. Lad os tænde et bål fra Gilleleje til Dragør, også som en hilsen og tak til Sverige, og lad os så i øvrigt mindes og glædes den dag og ikke strides om den.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Jeg er meget enig i det sidste, der blev sagt, og vil blot her sige, at jeg også er enig med hr. Arne Melchior i, at den splittelse, der er nu, ikke var til stede under modstandsbevægelsen. F.eks. er Flemming Juncker én, som jeg har kendt meget. Jeg vil stadig væk fastholde, at Flemming Juncker er dybt reaktionær. Det brev, han har sendt til os alle sammen herinde, som vi fik for ti dage siden, har en sprogbrug og nogle forestillinger, som han har fuldstændig ret til at have, men når man snakker om forhastede afkoloniseringsringer, og når man slår hele den fredsbevægelse, der har været, sammen i ét stort morads som noget meget, meget nedbrydende, ja, så må det siges at være dybt reaktionært.

Jeg synes, at Flemming Juncker og alle andre skal have plads, skal have lov til at være her. Det er jeg meget stor tilhænger af, men de skal ikke have lov til at bestemme det hele. Det, som

har generet så voldsomt i denne debat, er, at de holdninger – f.eks. i forhold til vores unge mennesker, som ikke kender modstandsbevægelsen – skal få lov til at tegne hele den danske modstandsbevægelse.

Og sådan fremstod det. Da fru Pernille Sams havde sit indlæg, brugte hun jo simpelt hen striben af Ulrik Høys og Flemming Junckers argumenter. Det var sådan, det dér blev lagt op, og det var derfor, jeg synes, det var nødvendigt at gøre opmærksom på, at de synspunkter er fuldt legale – og jeg vil slås for de menneskers ret til at have dem – men jeg vil altså også slås for, at vi får et andet billede af modstandsbevægelsen end det, der tegnes af den slags synspunkter, uanset hvilken patos de kan fremkalde hos en stribe af mine moddebattører i denne her debat. Det må stå for deres egen regning, at de i den grad føler, de skal bruge al deres taletid på deres forargelse i stedet for at bruge den på indholdet.

Og så kommer spørgsmålet om at træde på nogens følelser. Jeg er ked af, hvis jeg her har trådt på nogens følelser. Jeg tror ikke, at en Flemming Juncker vil føle sig trådt på som følge af det, jeg siger. Han er en ærlig stridsmand.

I modsætning til så mange andre står han da ved det, han siger, og han står ved, hvor han er henne i det her billede. Så det er helt i orden.

Jeg har åbenbart trådt på nogle, som er blevet afsløret i at ville have patent på ejendomsretten til både modstandsbevægelse og 4. maj. Det er jeg måske knap så bedrøvet over. Oven i købet så lidt bedrøvet, at jeg kan risikere at komme til at grine midt i det hele. Det vil jeg så hermed benytte lejligheden til at undskylde for, for det er selvfølgelig ikke særlig pænt af mig.

Men jeg vil nok sige, at jeg også mest havde lyst til at græde over, at vi kommer til at opleve sådan en stor dag som den, vi skal have på 50-års-dagen den 4. maj, i den grad gjort til genstand for politiserende monopolisering af dagen. Der er plads til os alle sammen. Det var det, vi skulle slås for i dag.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Diskussionen her og diskussionen i offentligheden om dette spørgsmål har anlagt to hensyn: hensynet til den kunstneriske frihed på den ene side og hensynet til den overvejende del af modstandsbevægelsens holdninger på den anden side.

Det er de to hensyn, der er tale om, og vi har også lyttet til det sidste hensyn. Vi har fået henvendelser fra folk, der var imod projektet, men vi har sandelig også fået henvendelser fra folk, der har sagt, at selv om de ikke har givet udtryk for deres synspunkter offentligt, ville de gerne have, at vi skulle vide, at sådan og sådan.

Så billedet af, at der er en hel masse, som siger ét, og et lille, bitte mindretal, der siger noget andet, er jeg ikke sikker på dækker. Under alle omstændigheder er det os i Folketinget, der skal tage stilling til, om vi vil foretage indgrebet eller ej. Vi skal ikke skyde det ind under at sige, at fordi der er en masse mennesker, der henvender sig, skal Folketinget gribe ind. Det er dér, det bliver censurerende.

Igen må man sige om den kunstneriske frihed, at vi føler, at hvis man griber ind på nuværende tidspunkt, fordi man synes, at det krænker for mange mennesker, så bliver det næste spørgsmål, om der er andre kommende projekter af tilsvarende art, hvor man så kan sige: Jamen vi har jo gjort det én gang tidligere. Det er derfor, vi siger, at vi overhovedet ikke vil være med til at blande os i det. Dermed har vi ikke sagt noget som helst om, hvad vi selv synes om projektet.

Jeg nævnte i min ordførertale, at vi synes, projektet var originalt og perspektivfyldt. Men hvordan det i øvrigt bliver, når vi ser projektet, om vi så synes, at det er kunst, og om det var pengene værd, ved jeg ikke. Det ved jeg måske den 5. maj.

(Kort bemærkning).

Peder Sønderby (V):

Vores ordfører, fru Ester Larsen, gjorde vældig godt rede for Venstres synspunkter, og jeg havde egentlig ikke haft til hensigt at sige noget her i dag. Jeg håbede, at kulturministeren og regeringen havde lyttet lidt til den debat, der har været den sidste måneds tid, ikke til den debat, der har været her i dag, for i den har fru Margrete Auken brugt udtryk og sagt ting, så ingen af os egentlig ønsker at tænke på det. Mange har sagt de ting til fru Margrete Auken, som der skal siges om det.

Debatten blev rejst, efter at vi havde drøftet det i Venstres folketingsgruppe for over en måned siden, hvor vi sagde, at vi fuldt ud forstår frihedskæmpernes reaktioner og de følelser, som projektet vækker, og vi sagde, at dette ikke er et partipolitisk anliggende, men et nationalt anliggende.

Derfor burde vi i enighed prøve at finde ud af, om vi kan flytte den dag, for man rammer nogle følelser, og regeringen burde vise hensyn til de mennesker, man rammer, ikke med de argumenter osv., som fru Margrete Auken er kommet med, men af hensyn til de mennesker, som har fået nogle følelser vækket i forbindelse med denne debat.

Som vores ordfører sagde, henstiller vi til regeringen at drøfte, om ikke man kunne vente med at trykke på knappen til den 8. maj; dér kan vi så feste for Europas befrielse.

Så vil jeg gerne sige til hr. Kai Dige Bach, at jeg synes, det var en god idé, hr. Kai Dige Bach kom med, og jeg kan da også sige, at hjemmenværnet forlængst har besluttet, at man vil tænde bål også af hensyn til Sverige og takke de svenskere, der var med til at sikre en masse menneskers frihed.

Min sidste bemærkning skal være til ministeren. Vi har jo hørt, at medlemmer af regeringspartierne har samme synspunkt, nemlig at man burde drøfte det og vise det hensyn til de mennesker, som har følt, at de blev ramt på noget af deres inderste med det her.

Jeg går ikke ind i den kunstneriske udformning eller nogen ting. Venstre har været med til at bevilge det her i Finansudvalget. Vi vil ikke som fru Pia Kjærsgaard skrotte det; vi vil bare henstille til, at man udsætter det til den 8. maj, hvor vi så kan fejre hele Europas frihedsdag.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Jeg skylder et svar til fru Elsebeth Gerner Nielsen på, hvorfor Fremskridtspartiet ikke forlangte at få aktstykket nr. 30 fra den 4. oktober 1994 – altså statsministerens ansøgning – til behandling i Folketingssalen.

Hvorfor gjorde vi ikke det? Det gjorde vi ikke, fordi det var en samlet bevillingsansøgning på 14,8 mio. kr. Af den 14,8 mio. kr.s bevilling, som fordelte sig over ni nærmere beskrevne projektområder, var der under det, der hedder teaterforestillinger m.v., et underpunkt, der hed:

»Fredsskulptur 1995«. Resten af dette aktstykke er gode, fornuftige og agtværdige formål til fejring af 50-året for Danmarks befrielse.

Hvis vi havde taget det aktstykke og bragt det i Folketingssalen, ville man have haft én eneste mulighed, og det var at fremsætte et beslutningsforslag, hvor man anmodede ministeren om at trække aktstykket tilbage. Det er den teknik, der bruges. Dermed ville vi sende et signal

til den danske befolkning om, at vi ikke ønskede, at de resterende udgifter på ca. 13 mio. kr. skulle afholdes, og det er ikke det signal, vi ønsker at sende, for vi vil gerne være med til at bevilge resten af de penge. Vi vil gerne være med til, at resten af projekterne i anledning af 50-året bliver gennemført. Derfor blev det ikke taget i Folketingssalen.

Det var, med det ordvalg jeg brugte tidligere, fordi vi havde pli nok til at sige: Nå, men o.k., den ene million kroner, der ligger her, er jo ikke den afgørende million. Nej, det er de resterende 10 mio. kr., som offentlige myndigheder har bevilget, der har været årsagen til, at projektet bliver gennemført.

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

For mig står den 4. maj som den dag, hvor friheden, åbenheden og retten til frit at tale vandt over afstumpethed, lukkethed og de fås tyranniske hersken over de mange. Den 4. maj var dagen, hvor folket igen fik mæle.

Alle de værdier, som mine bedsteforældre og deres generation kæmpede for, og som nu i 50 år har været bærende for vores demokrati, vil Det Radikale Venstre og jeg ikke være med til at kaste smuds på, og det er det, vi gør, hvis vi fra denne sal begynder at blande os i, hvordan en kunstner og en gruppe mennesker ønsker at udtrykke sig, ønsker at bruge den frihed, vi alle fik igen den 4. maj for 50 år siden.

Jeg håber, at vi alle i denne sal vil stå vagt om det lys, som den 4. maj 1945 har kastet langt ind i vores egen tid. Og det gør vi alene ved at undlade som folketingspolitikere at blande os i, hvordan andre ønsker at bruge retten til frit at ytre sig, hvordan andre ønsker at bruge den kunstneriske frihed.

Hvad vi så mener som borgere om den kunst eller mangel på samme, som laserlyspjektet er udtryk for, kan vi forholde os til uden for denne sal. Det, vi kunne have forholdt os til, er de beslutninger, som løbende er taget i Finansudvalget omkring laserlyspjektet. Den chance udnyttede vi ikke.

Lad os derfor ikke sætte sejren den 4. maj over styr ved 50 år efter at lukke munden på en ung kunstner og de mennesker, som står bag »Linien-Lyset«. Hvad kunne det næste ikke blive?

Jeg synes, at denne debat er meget pinlig set i relation til alt det, som frihedskæmperne satte livet på spil for i en kamp, som jeg nærer den dybeste respekt for. Men netop derfor må beslutningsforslaget forkastes.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Lige for at runde debatten med hr. Kim Behnke af om, hvorvidt man kunne have grebet ind tidligere, vil jeg gerne sige, at i virkeligheden kunne man allerede tidligere have gjort det, som man prøver at gøre i dag, eller man kunne have taget et forbehold i Finansudvalget, og det har man ikke gjort.

Det, mit spørgsmål gik på, var: Hvornår kom lyset til Fremskridtspartiet? For det er jo klart nok, at man kunne gå ind og tage stilling til, om man ville bruge pengene på den ene eller den anden måde i forhold til det her arrangement op til den 4.-5. maj.

Vi har i Enhedslisten været uenige i den måde, hvorpå man har disponeret midlerne. Vi mente, at de skulle være brugt på en anden led. F.eks. skulle hædersgaverne have været strakt over ikke bare et enkelt år, hvor man går op i pension, og så skal de ned igen; de skulle være strakt over resten af livet. Det var den måde, man anstændigvis burde markere 50-års-dagen på. Det kunne hr. Kim Behnke også have været med til dengang.

Så vil jeg gå over til min ordførertale.

Enhedslisten vil stemme imod Fremskridtspartiets beslutningsforslag. Vi finder det urimeligt at gå ind i en kulturel konfiskation, efter at man har besluttet projektet for lang tid siden og bevilget pengene. Først nu, efter at kunstneren er gået i gang, kommer Fremskridtspartiet og forsøger med censur.

Vi har svært ved at forstå, at Fremskridtspartiet, som ellers på papiret går ind for individets frihed, nu vil bruge Folketinget til at tage penge fra en kunstner, som allerede er gået i gang. Man kan vel kalde det konfiskation eller ekspropriation.

Vi har tværtimod fra Enhedslisten understreget, at den pågældende kunstner er i sin fulde ret til at fuldføre den opgave, som hun er givet af 5. maj-udvalget med ført hånd fra regeringen. Enhedslistens budskab har alene strakt sig til at understrege, at dette kunstværk formodentlig vil blive skabt i konfrontation med store dele af befolkningen og de tidligere modstandsfolk – bestemt ikke alle.

Kunstneren kan vælge. Det er hendes ret at sidde denne protest overhørig, men hun må så samtidig regne med, at det bliver en del af kunstværket. Det har vi også forståelse for. Kunst skal jo, hvis den er god, rykke ved folk. Spørgsmålet er bare, om det er det, der var hensigten. Hvis det er tilfældet, er det helt i orden for os.

Vi har opfordret til, at man lyttede til en stor del af de tidligere modstandsfolk, men har også forstået, at der ikke er ønske herom. Det er desværre i direkte tråd med den udvikling, der har været omkring hele det samlede program for 4. og 5. maj, hvor regeringen har lavet sit eget håndplukkede 4. og 5. maj-udvalg og ikke har formået at udforme programmet for 50-årsdagen i et nærmere samarbejde med store dele af de tidligere modstandsfolk og deres organisationer.

Men nu er festlighederne søsat. Vi vil fra Enhedslisten benytte den frihed, som den 4. maj også er udtryk for, til at støtte op omkring de dele, som vi finder er det bedste udtryk for modstandsfolkernes indsats, en demonstration den 4. maj under parolen: Aldrig mere nazisme. Og vi vil naturligvis opfordre til at tænde lys for friheden og befrielsen.

Derfor er sagen set fra vores bord ikke længe en folketings sag og har ikke været det længe. Fremskridtspartiets beslutningsforslag er en meget betænkelig affære, som også flere ordførere har været inde på det. God kunst skabes i et kritisk spændingsfelt; kunst kan altid diskuteres, og det bliver det jo. Men det er ikke Folketingets rolle som magtinstrument at pille ved værket. Der sætter vi grænsen; vi nøjes med krikken.

(Kort bemærkning).

Jacob Haugaard (UP):

Jeg vil også godt kritisere lidt.

Det, vi taler om her, er jo en kunstnerisk installation. Og jeg er selv en politisk installation. Det er åbenbart det, der skal til for at åbne munden på dem med den dér strudsementalitet. Altså det, der får folk til at åbne gabet, er, når der sker sådan nogle ting som det her.

Min fornemmelse, som plejer at være god nok, siger mig – for nu ikke at genere fru Margrethe Auken – at en utrolig stor del af dem over 60 år føler sig meget trådt over tæerne, og jeg synes, at den sætning, jeg får ud af det her, er: Ingen respekt for alderdommen. Det er, hvad jeg får ud af det.

Så vil jeg sige om de sundhedspolitiske overvejelser omkring laserlys, at så farligt er det altså heller ikke.

Hvis Behnkerne gerne vil have lidt, er der også tinnitus; det skal man tænke på. Det er den dér ringen for ørerne fra orkestret, der står bagved.

Men jeg vil i hvert fald bønligst bede regeringen, om den ikke bare kunne flytte det her lasershow lidt. Jeg synes, det er manglende respekt for alderdommen.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Det er til hr. Bent Hindrup Andersen, der selvfølgelig har krav på et svar.

Hr. Bent Hindrup Andersen havde bygget sin tale op omkring, at der kunne blive et problem med hensyn til konfiskation. Som det flere gange er blevet sagt i dag fra mig og andre fra Fremskridtspartiet, er vi godt klar over, at pengene er tabt. Vi forventer ikke på nogen måde, at kunstneren skal refundere nogen af pengene, eller at de bevilgende myndigheder skal kunne få pengene tilbage. Pengene er tabt.

Men lige så vel som man kan bestille en vare og betale for den, men frabede sig, at den bliver leveret, er det det, vi mener Folketinget skal gøre i dag. Vi har bestilt varen, eller rettere de udvalg, der har beskæftiget sig med det, har bestilt varen, og vi beslutter os så for i dag at lade være med at få den leveret.

Så spurgte hr. Bent Hindrup Andersen, hvornår Fremskridtspartiet havde set lyset, og hvorfor det først er i dag, vi har sagen til behandling i Folketinget.

Som hr. Bent Hindrup Andersen vil kunne konstatere ved selvsyn, har Fremskridtspartiets medlemmer stillet en række spørgsmål i Folketingets spørgetid i henhold til forretningsordenens § 20. Vi har brugt et stykke tid til at få overblik over, hvad det her egentlig drejer sig om, og vigtigst af alt: få fundet ud af, hvor mange penge det drejer sig om. De aktstykker, vi har diskuteret i dag, drejer sig jo kun om en samlet beløbsstørrelse på ca. 4 ud af de 11 mio. kr. Der er en lang række andre myndigheder, som har været involveret og har bevilget penge, og for at få et overblik over sagens omfang, gør vi det – for det synes vi er den korrekte arbejdsform – at vi søger disse ting afklaret gennem en række spørgsmål.

På det tidspunkt, hvor vi havde overblik over sagen, blev beslutningsforslaget produceret, og det er så sat til forhandling i dag. Det er altså grunden til, at der har været en tidsforskydning mellem, at sagen, om man så må sige, opstod og beslutningsforslaget kom. Vi havde simpelt hen brug for at være sikre på, at vi kendte sagens omfang, inden vi gik i Folketingssalen.

Arne Melchior (CD):

Om denne sag kan man som om så mange mene pro et contra. Man kan også mene meget om, hvorvidt den hører hjemme i Folketingssalen. I givet fald havde jeg måske nok foretrukket en forespørgsel.

Det forekommer mig også, at Fremskridtspartiets forslagsstillere må have været opmærksom på, at dette forslag ikke kan vedtages og ikke vil få andre end måske deres egne stemmer.

CD kan ikke medvirke til en sådan vedtagelse, og ministeren kan ikke acceptere det pålæg, som beslutningsforslaget er udtryk for. Det er vi helt enige i.

På den anden side har vi, som jeg allerede har udtrykt i en række korte bemærkninger, forståelse for motiver og tanker bag den ulyst til, at det, der er tænkt, skal løbe af stablen.

Jeg må altså sige en gang til ganske kort til kulturministeren, at CD bestrider, at vi er i nærheden af grundlovsrettigheder, ytringsfrihed eller noget i den retning. Der er masser af udstillinger og udgivelser, som er blevet forskubbet i tid, og laserstrålen er jo kun en lille del af det samlede projekt. Der er undervisning og foredrag og diskussioner og udstillinger osv., og det løber jo af stablen alligevel. Så jeg tror nok, at det er lovlig vidtgående at drage grundloven ind i det.

Må jeg så sige om projektet laserstråle, at det da indeholder interessante momenter. Det er ganske spændende, og jeg har, som kulturministeren også fik nævnt det, i min tid som kommunikations- og turistminister været med til at bevilge, jeg tror, det var 125.000 kr. til nogle forundersøgelser vedrørende dette projekt. Det skyldtes, at jeg fandt det interessant og anderledes. Det skyldtes, at man stillede i udsigt, at man vidste, at 12 landes tv ville transmittere det, muligvis 20, men 12 havde man sikkerhed for. Jeg stillede så en række spørgsmål, som jeg ikke nåede at få besvaret, så længe jeg var i mit embede. Det drejede sig både om vejrliget og synligheden af strålen, det drejede sig om viden om disse tv-selskaber, og det drejede sig om, hvordan man kan transmittere en stråle i 40 minutter, som det blev sagt mig det ville være. Det tvivlede jeg stærkt på, men jeg fandt det da interessant.

Men så er der jo sket noget siden, og det forklarer også, hvorfor Fremskridtspartiet udmærket kan have sagt ja til nogle aktstykker, for da var de seneste begebenheder ikke sket. Det er i

de senere måneder, at en stor, og må jeg understrege meget repræsentativ del af modstandsbevægelsen, virkelig nogle af dem, der står i spidsen, der er demokratisk valgt af de forskellige modstandsorganisationer, er kommet med deres protester, og mange, mange flere med dem.

Så er der altså indtrådt en ny situation, som vi kan lide eller lade være at lide – jeg havde helst været foruden – men nu er den der, og vi står med en risiko for, at det, som skulle have været et fredens symbol, bliver et stridens æble. Det burde dog kunne lykkes her i landet, at vi kunne få de 1½-2 døgn i en harmonisk form, i en udelst og enig festglæde. Strid er en dejlig ting og ofte en sund og nødvendig ting, men vi kunne da godt tænke os at få det par dage uden.

Ministerens sagde noget om, at det ikke skulle blive en partipolitisk strid. Det er heller ikke partipolitisk, for det går på tværs af partierne. Men det er en strid i befolkningen i dag, og der er nogle, der muligvis vil fiske i rørt vande og få fejringen sporet over på nogle helt forkerte ting. Og det vil i så fald ærgre os alle den 5.-6.-7. maj.

Må jeg til sidst prøve at bringe sagen ned på jorden. Selvfølgelig kan vi ikke forbyde, og selvfølgelig kan vi ikke gribe ind og beslutte.

Situationen minder mig om den, at vi tænker os en parcelhusejer, som skal fejre et eller andet, og det siver ud i nabolaget, at der skal være et meget stort fyrværkeri. Så kommer der henvendelser fra en lang række af naboer og genboer, som siger, at af de og de grunde – støj og lys og forstyrrelser og brandfare – beder de så meget om, at det ikke skal finde sted. Alle regler er overholdt, afstandsregler osv. Parcelhusejeren har ret til at gøre, som han påtænker at gøre, men det skal nu være en ikke særlig medmenneskelig, mesterligt imødekommende parcelhusejer, der ikke vil lytte til sine naboer og genboer og være imødekommende.

I et land, hvor vi ikke engang på egen ejendom og foran egen forretning kan sætte de neonlys, som vi måske har lyst til at sætte, for det findes der regler for, kunne man da godt i den enestående anledning, som der her er tale om, og som ikke er en pind præcedensfremkaldende, være hjælpsom og imødekommende.

Det bliver spændende at se, efter at vi nu har hørt, at et klart flertal i Folketinget er kommet med den henstilling, om ikke det skulle have nogen effekt på det endelige resultat.

Tom Behnke (FP):

Kulturministeren brugte nogle nøgleord i sin tale. Kulturministeren sagde, at vi bør udvise respekt og tolerance. Og jeg tænkte med det samme ved mig selv: over for hvem? Hvem er det, vi ønsker at udvise respekt for? Er det en kunstner, der laver et projekt, som vil blive misforstået, eller er det alle de mennesker, vi ønsker at ære netop den 4. maj?

Kulturministeren sagde, at vi skal samles om at højtideligholde den 4. maj. Det er jeg meget enig i, men jeg er ikke enig i, at det pågældende projekt vil være en højtideligholdelse af den 4. maj, og det er jo netop det, vi taler om. Det er min vurdering, at projektet vil ødelægge denne højtideligholdelse af den 4. maj, og det er også klart kommet til udtryk her i dag under debatten.

Vi ved, at de modstandsfolk, der sad med i 4. maj-udvalget, hele tiden har været imod projektet. De har gjort opmærksom på, at de var imod det. Vi ved også nu, at modstandsbevægelserne generelt har været og er imod projektet.

Jeg så i sidste uge en undersøgelse, der var blevet lavet af TV/Midt-Vest, hvor de havde spurgt seerne, og over 30.000 seere reagerede på undersøgelsen, og 82 pct. var imod, at man gennemførte projektet.

Det, der er sagen, er, at vi netop med den 4. maj ønsker at ære og respektere de mennesker, de modstandsfolk, som risikerede liv og helbred for Danmarks frihed. Vi ønsker at ære de pågældende mennesker, og herunder har man så lavet forskellige projekter. Men når det viser sig, at de pågældende projekter krænker de mennesker, vi ønsker at ære, skal vi være store nok til at erkende, at vi har lavet en fejl, erkende, at projektet ikke når det mål, som meningen var, og dermed gøre, hvad der er muligt, for at projektet ikke bliver gennemført. Respekten for de gamle modstandsfolk burde i sig selv være nok til at stoppe projektet.

Men der er kommet andet til i debatten, og det er det, der er godt ved debatter. Denne debat har jo været meget omfattende i medierne. Vi har fået flere ting frem. Mange eksperter har påpeget, at der vil blive tale om en unødigt stor miljøbelastning af Vestkysten, når så mange tusind mennesker valfarter over for at se projektet om ikke andet så af nysgerrighed, da det jo har været omtalt så meget.

Det andet, der har været omtalt, er faren for, at det kan give øjenskader. Jeg står med et Rit-

zautelegram fra i dag kl. 14.44, som jeg vil citere fra:

»Hvis laserstrålen brydes, risikerer eventuelle tilskuere, der rammes af den reflekterende laserstråle, at få øjenskader – i værste fald blindhed«.

Det påpeger Halina Magierkiewicz, som er civilingeniør.

Og det er ikke den eneste civilingeniør, der har været fremme. I de sidste par dage har flere påpeget det meget risikable ved projektet. Det er også en grund, som i sig selv burde være nok til, at man stoppede projektet. Vi har altså indtil flere gode grunde til at stoppe projektet.

Fru Ester Larsen kom på Venstres vegne med et godt og meget dybtfølt indlæg, som jeg var meget enig i. Fru Ester Larsen gav udtryk for, at Venstre ikke ønsker, at projektet bliver gennemført, men kunne ikke støtte forslaget om at stoppe det.

Så er spørgsmålet både til fru Ester Larsen og til andre, der ønsker, at projektet bliver stoppet, men som ikke kan støtte det forslag, der ligger: Hvordan har man så tænkt sig at stoppe projektet? Hvordan vil man få sine ønsker om, at projektet ikke bliver gennemført, opfyldt?

Sagen er jo, at hvis vi vil, hvis Folketinget vil, hvis regeringen vil, kan vi meget nemt stoppe projektet.

Statsministeren har tidligere været citeret i medierne for, at han også var træt af, at kunstneren ikke forstod et vink med en vognstang i den debat, der har været, at kunstneren ikke af sig selv trak projektet tilbage.

Hvis vi vil, kan vi stoppe projektet, og det kan gøres meget nemt. Kunstneren har i de sidste dage til medierne udtalt, at det eneste, det krævede, var en henvendelse fra statsministeren. Hvis statsministeren beder kunstneren om at stoppe eller udsætte projektet, ville kunstneren gøre det. Det har hun selv udtalt; det kræver blot, at statsministeren retter henvendelse til kunstneren.

Se, det løfte kunne regeringen jo godt have givet uden i øvrigt at støtte Fremskridtspartiets forslag. Kulturministeren kunne herfra have sagt, at man vil diskutere det, man vil rette en fornyet henvendelse til kunstneren og se, om dog ikke man kunne få en mindelig løsning på det her. Det gjorde regeringen ikke, og det betyder, at vi er nødt til at køre forslaget igennem udvalgsbehandling og anden behandling, og så må vi se, hvor langt forslaget når.

Det er vores håb, og det er vores ønske, at vi på en eller anden måde når frem til, at projektet bliver stoppet den 4. maj.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Hvor er det dejligt at opleve Fremskridtspartiet være bekymret for miljøet. Det er jo ikke den rolle, man normalt ser Fremskridtspartiet i.

Hr. Tom Behnke er bekymret for den miljøbelastning, som de mange tusinde mennesker, der vil valfarte til Vestkysten den 4. maj, vil forvalde. Men jeg er sikker på, at det faktisk ikke vil komme til at dreje sig om ret mange flere mennesker, end der normalt kommer på Vestkysten på en rigtig god sommerdag.

Og når vi nu er ved at opføre os som rigtig beslutningsdygtige mænd og kvinder, skulle vi måske benytte lejligheden til at forbyde sommeren.

(Kort bemærkning).

Jan Kørpe Christensen (FP):

Nu har jeg siddet her og lyttet til debatten uden at sige et eneste ord, men jeg har siddet og tænkt over det, der er sagt. Det var jo bl.a. sådan noget som, at det her forslag var populistisk. Jeg tror, det var hr. Aage Frandsen, der sagde det. Og selvfølgelig, det ord – populisme – betyder jo, at partierne gør, hvad de kan, for at få omtale, for at sige det meget firkantet. Og det tror jeg da alle partier gør. Jeg tror også, SF gør det. Vi så i hvert fald et SF-medlem her fra talerstolen i dag under denne debat sørge for det, og han får garanteret også omtale i tv og andre medier i aften.

Det er måske også en form for populisme, at man på en meget grov måde – det synes jeg det var – ærekrænker netop den gruppe, vi her taler om: modstandsfolkene.

Jeg vil godt sige, at jeg tror, at det her drejer sig om for ministeren og for regeringen for den sags skyld, at man ikke vil tabe ansigt.

Jeg vil så til sidst understrege, at jeg tror, at man går hen og taber måske hele hovedet ved ikke at lytte til netop den gruppe af mennesker, der har opponeret imod det projekt, vi taler om i dag. Derfor vil jeg endnu en gang indtrængende opfordre regeringen til at lytte til, hvad der er sagt under denne debat.

Vi hørte den radikale ordfører være fremme med: Hvorfor kommer man først med forslaget nu? Det spørgsmål har været debatteret her i dag. Men hvis man lytter bare lidt til, hvad bor-

gerne siger, både i skrift og i tale – man kan ikke sige, det er en opinionsundersøgelse, men der er lavet en enkelt én, hørte vi fra hr. Tom Behnke – hvis man havde lyttet til det, der er kommet frem i medierne, hvad man naturligvis bør lytte meget kraftigt til, vil man være overbevist om, at et stort, stort flertal af borgerne ønsker, at dette projekt bliver stoppet. Og jeg er overbevist om, at ministeren vil vinde meget ved også at lytte til det, der er sagt her i dag, og netop til, hvad borgerne reelt mener.

Så jeg mener, at man skal vise fra ministerens side, at man naturligvis ønsker at tage dét til efterretning, der er sagt.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Når jeg brugte ordet populisme, ved jeg såmænd ikke, om det specielt var til hr. Kørpe Christensens parti, det var rettet. Men det kan være, hr. Kørpe Christensen følte sig ramt på sit partis vegne.

Populisme er, når man indtager et standpunkt, som er afhængigt af og bestemt af en folkestemning. Det er ikke det modsatte af, at man ikke vil lytte til folk. For man må gerne lytte til folk – og det er rigtigt at lytte til folk – men man skal ikke lade sig bevæge af nogle stemninger, hvis man i øvrigt tidligere har indtaget et andet standpunkt og har kunnet forsvare det standpunkt.

Det dér med, at man løber efter forskellige strømninger og stemninger og så siger: Så gør vi sådan, for det gør flertallet, eller det er stemningen til, gælder ikke mindst, når det drejer sig om kulturpolitiske spørgsmål, kunstneriske spørgsmål. Ikke mindst her er der en fare for, at man lader sig bevæge af stemninger, af det ene synspunkt, af det andet synspunkt, i stedet for at indtage en holdning, som er bestemt af, hvad man selv tager stilling til. Det er det, vi lægger – og jeg lagde – i ordet populisme.

Kulturministeren (Jytte Hilden):

Det har været tankevækkende at sidde og lytte til denne debat i dag. Jeg synes, at det visionære i den kunstneriske manifestation, som »Linien-Lyset« er, efter diskussionen i Folketinget står i skærende modsætning til den indimellem beskæmmende debat, medlemmerne har haft – det står helt for min egen regning – og efter en for mig at se særdeles ubehagelig pressehetz imod kunstneren og kunstnerens projekt.

Der er derfor kun få ting, som jeg vil tilføje her til sidst. Den ene er at understrege: Dette projekt er et uofficielt projekt. Dette projekt er ikke en del af den måde, det officielle Danmark fejrer 4.-5. maj og befrielsen for 50 år siden på. Der vil være en lang række projekter, som på den ene og den anden måde vil påkalde sig opmærksomhed og vil ægge til debat. Jeg synes, at dette projekt på en fornem måde viser, at vi lige netop som danskere formår både at holde fast i traditionen og at forny vores symboler og vores mærkedage.

Den anden ting, jeg vil sige, er, at der har været rejst - i hvert fald fra Fremskridtspartiets side - en række spørgsmål, om der nu ikke er et eller andet i vejen omkring bevillingerne. Det er der ikke. Det får jeg lejlighed til at svare på i næste uge i et samråd med Folketingets Finansudvalg.

En anden ting, jeg vil sige, er, at der også har været rejst en række spørgsmål om sundhed og miljø, om fredning osv. Jeg vil naturligvis meget gerne i den udstrækning, det er mig muligt som minister, besvare de spørgsmål både skriftligt og mundtligt i Folketingets Kulturudvalg.

Men jeg må jo understrege, at det er et privat projekt. Det er ikke Kulturministeriet, det står for dette projekt, så derfor må jeg altså sige, at naturligvis vil det blive undersøgt nøje, og naturligvis går jeg ud fra, at de, der står bag denne kunstneriske manifestation, får de tilladelser og har alt, hvad der skal være i orden i relation til myndighederne. Det ville være mærkeligt andet.

Men det er ikke min opgave at sikre det. Det, jeg har været med til, er en lille bitte del af finansieringen af projektet, som er langt mere, og som er andet og mere end selve den grønne laserstråle ned langs Jyllands vestkyst.

Så vil jeg til sidst som kulturminister glæde mig over, at der ikke i dette Ting kan skabes et flertal for et beslutningsforslag som det foreliggende. Det vil sige: Min konklusion er, at vi trods alt lever i et rigtig godt land, hvis frihed der var danskere med til at kæmpe for i fem onde år, hvis frihed mange fejrede den 4.-5. maj i 1945, og hvis idealer lige netop »Linien-Lyset« er udtryk for. Jeg er ikke et øjeblik i tvivl om, at denne sag vil gå over i historien.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg lagde mærke til, at kulturministeren dels talte på egne vegne og dels som kulturminister. Det er ret usædvanligt.

Men for sit eget vedkommende gav kulturministeren - hvis det altså kan lade sig gøre - folketingsdebatten en karakter som beskæmmende. Jeg mener ikke, at det er værdigt - undskyld jeg siger det ligeud; når den ene kan tale ligeud, så må den anden have samme ret - at give sådan en karakter ud i den blå luft. Det er jer dernede, det er Folketinget.

Hvem er det, der har beskæmmet? Hvem er det, der sigtes til? Hvilke udtalelser sigtes der til? Og hvem og hvad er blevet beskæmmet?

Kulturministeren sagde i sin svartale tidligere på dagen, at sådan et projekt gerne må ægge til debat, og det er jeg da enig i. Lidt efter i samme tale sagde hun, at debatten var kommet på afveje. Men der var ikke et eneste eksempel på, hvem der med hvilken ytring havde bragt den på afveje. Det kan jo ikke være sådan, at dem, der er uenige med kulturministeren eller med fru Elle-Mie Ejdrup Hansen, er på afveje eller er beskæmmende.

Hvad er det for en mangel på respekt for vores ytrings- og meningsfrihed, der kommer til udtryk, når ministeren over én bank giver sig til at fortælle Folketinget, at det har ført en beskæmmende debat?

Så nemt kan man ikke slippe om ved det.

Kulturministeren (Jytte Hilden):

Jeg er helt sikker på, at jeg har sagt, at debatten indimellem har været beskæmmende. Det vil et referat kunne afsløre.

Og så vil jeg godt understrege, hvad det er, der er beskæmmende. Det er, at nogle kunne forestille sig at udøve censur over for noget, som vi som politikere med åbne øjne rent faktisk har været med til at bevilge.

Med hensyn til min udtalelse om, at debatten er kommet på afveje, så bygger den bl.a. på et indlæg, som jeg skrev i Ekstra Bladet for nylig, et blad, en avis, der i en lang række tilfælde i overskrifter og i reportager har skrevet ting, der er direkte usande. Så jeg har ikke talt om debatten. Det kan jeg naturligvis ikke i starten af diskussionen her i Folketingssalen. Jeg har talt om en del af det, som jeg har kunnet læse mig til, og jeg har, tror jeg, en næsten fire centimeter høj stak af papirer med bilag fra den diskussion, der er foregået i de trykte medier.

Jeg skal selvfølgelig ærgre mig lidt over, hvis jeg har udtrykt, at jeg som kulturminister mener noget personligt. Kulturministeriet har taget stilling til dette projekt i forbindelse med de to bevillinger, der er givet fra Kulturministeriet, og

det er naturligvis både kulturministeren og kulturministeren som person, der står bag de bevil-linger.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Kulturministeren afsluttede sit forrige indlæg med at sige, at hun glædede sig over, at Danmark trods alt er et godt og frit land at leve i.

Jeg vil have lov at sige, at det forbavser altså ikke mig, og jeg ser ikke noget »trods alt«. Det har jeg vidst, så længe jeg har levet, bortset altså fra, da vi var besat af fremmede. Det vidste jeg i går, og det vidste jeg for to måneder siden og for to år siden, og det vidste kulturministeren også.

Kulturministeren vidste også, før vi startede i dag, at der ikke var noget parti ud over forslagsstillernes, der ville kunne drømme om at stemme for dette forslag. Og i mit eget indlæg tidligere på dagen sagde jeg, at jeg egentlig også mente, at Fremskridtspartiet selv har været klar over det. Så jeg kan ikke forstå, hvad det er, kulturministeren mener med trods alt.

Dette hus repræsenterer et sundt folk og er udgået af dette folk og er derfor også et sundt hus, sunde medlemmer dækkende befolkningen, og jeg må altså stadig holde fast ved, at man ikke i flæng kan sige – nu kan vi godt efterlæse ordene nøjagtig – at debatten har været beskæmmende eller den er kommet på afveje, uden at man siger, hvem det er, der har beskæmmet den.

Det var jo ikke meningen, at det var Fremskridtspartiets forslag, der var beskæmmende. Det var debatten, som kulturministeren over én bank og kiggende på os alle sammen sagde var beskæmmende. Og jeg har altså ikke hørt nogen beskæmmende indlæg her i dag. Jeg synes, det har været en rimelig debat, en hed debat, men det elsker kulturministeren jo og ægger ofte til det. Hvorfor så blive sur og fornærmet, når det virkelig finder sted?

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Beskæmmende debat eller ej – altså, der har

været ført en debat, og en del af debatten er gået på, om Folketinget overhovedet kunne beslutte vedrørende det her forslag.

Det, jeg synes er interessant at vide, uanset om det er et forslag, der bliver besluttet eller forkastet i Folketinget, er, om regeringen står bag det projekt. Taler kulturministeren på egne vegne, på Socialdemokratiets vegne, eller på regeringens vegne?

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Retsudvalget (7/3 95):

Udtræder: Jette Gottlieb (EL)

Ny stedf.: Keld Albrechtsen (EL)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 9. marts 1995, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 15.46.